

Oponentský posudok habilitačnej práce Mgr.Art. Róberta Švedu, ArtD.

Oponent: Mgr.art. Miloslav Luther

Odbor: 2.2.5 Filmové umenie a multimédiá

Autor: Mgr. Art. Róbert Šveda, ArtD.

Habilitačná práca : Réžia filmov : **Anjeli** – hraný film, 2012, 95 min. **Zora Jesenská** – dokumentárny film z televízneho cyklu, 2015, 41 min. **Za sklom I.** – 8. časť televízneho seriálu, 2016, 62 min. **Fejs** – televízny hraný film, 2010, 69 min.

Róberta Švedu, pedagóga a tvorcu mnohých audiovizuálnych diel, poznám ešte z jeho študentských čias, ako jeden z jeho pedagógov. Od svojich prvých školských prác vynikal citlivosťou vnímania a zobrazovania vnútorných procesov dramatických vzťahov a ich významových kontextov. Táto jeho dispozícia sa prejavovala a rád konštatujem, že doposiaľ sa prejavuje, aj pri voľbe tém a štylistických prostriedkov ich stvárnenia.

Dovoľujem si domnievať sa, že Mgr.Šveda sa pre habilitačné konanie rozhodol vybrať zo svojho početného portfólia štyri réžijné práce po dôkladnom zvážení ich žánrovej rozmanitosti a štýlovej odlišnosti umeleckého výrazu.

V mojom posudku sa sústredím na pomenovanie podstatných kreatívnych a profesných schopností habilitanta, aby som, sám ako režisér, scenárista a producent, nevnucoval svoje vkusové a hodnotové preferencie.

V rámci zvolenej vzorky diel dominuje celovečerný autorský hraný film **Anjeli** z roku 2012, psychologická dráma emocionálnych konfliktov a ich etických následkov. Alúziami na filozofické postuláty a odkazmi, dokonca priamymi citáciami umeleckých diel, preukazuje Šveda, ako režisér a scenárista v jednej osobe, precíznu odbornú prípravu a znalosť reflektovanej problematiky, a to nielen na základe svojho osobnostného nastavenia. Dômyselne konštruovaná stavba príbehu, osobitá poetika všetkých komplikovaných vrstiev filmového rozprávania a jeho vedome stanovený a dodržiavaný temporytmus svedčí o detailne premyslených rozhodnutiach autora. Informácie o úsporných realizačných možnostiach za akých film vznikol, napríklad malý počet filmovacích dní a snímanie obrazu súkromným fotoaparátom režiséra, poukazujú na Švedove cieľavedomé odhodlanie podať svedectvo o zložitosti a zároveň krehkosti vnútorného sveta súčasníkov. V dnešnej, čoraz viac komercializovanej filmovej produkcii to považujem za osobitne cenné.

Podobne vnímam aj Švedov príspevok v hranom televíznom cykle Nesmrteľní z roku 2010, adaptácii Rostandovho Cyrana z Bergeracu. V dráme **Fejs**, skratka Facebooku, prenáša

klasický dramatický konflikt utajovanej milostnej vášne do sociálne a morálne podmienenej prítomnosti, aby potvrdil nadčasovú platnosť protirečivej podstaty ľudských citov a existenciálnych konfliktov. Harmónia vyjadrovacích prostriedkov filmového jazyka a esteticky zreteľná koncepcia mizanscény dokazuje, že režisér ovláda svoju profesiu a orientuje sa v princípoch konkrétneho žánru.

Svoje dispozície preukazuje aj tvorivým podielom na úspešnej minisérii **Za sklom**, z roku 2016, ktorá sa opodstatnene považuje za jedno z najkvalitnejších domácich televíznych diel kriminálneho žánru. Úsilie o nasledovanie celosvetového trendu približovania tohto druhu audiovizuálnej tvorby zo zábavného účelového formátu k osobitej umeleckej reflexii je zjavné. V kontexte s predošlými Švedovými prácami je mimo iné zreteľné, ako profesná prax a múzické predpoklady hereckých predstaviteľov umožňujú režisérovi kreovať dramatické postavy k presvedčivosti emocionálneho výrazu a pravdepodobnosti ich konania.

Ostatnou predloženou prácou je dlhometrážny dokument **Prvá** z roku 2015, biografický portrét Zory Jesenskej, prekladateľky a jedinečnej osobnosti slovenského kultúrno-sociálneho, ale aj politického života. Vhodne dopĺňa obraz o umeleckom nadaní habilitanta. Zvolené spracovanie témy je naplnené bohatým archívnym materiálom, obrazová skladba a z nej vyplývajúce sémantické väzby majú vonkajškovú aj vnútornú dynamiku. Narácia je ozvláštnená adekvátnym grafickým dizajnom a animáciami, ktoré asociujú knižné ilustrácie, zaujme aj vyvážená hudobná a zvuková zložka. Mgr. Šveda potvrdzuje svoju kreativitu, vkušovanú konzistentnosť a profesnú zrelosť.

Predložené habilitačné práce Mgr.art. Róberta Švedu, ale aj obsažný prehľad o jeho pedagogickej činnosti, filmografia a pozitívne ohlasy na umeleckú tvorbu považujem za dostatočne presvedčivé, aby som jednoznačne doporučil udeliť mu umelecko pedagogickú hodnosť - **docent**.

Miloslav Luther
režisér, scenárista, producent